

Mövzu 11. Ailədə uşaqların cinsi tərbiyəsi məsələləri

Pedaqogika elminin ən mühüm anlayışlarından biri tərbiyədir. Tərbiyə şəxsiyyətin inkişafı və formalaşması prosesidir. Tərbiyə prosesinə sırf tərbiyə funksiyalarını yerinə yetirən bir sistem kimi baxmaq olmaz. Dərskənər və məktəbdən xaric şəraitdə həyata keçirilən bütün tərbiyəvi işlər biliklərə əsaslanır. Tərbiyə prosesinin bir çox tərkib hissəsi var ki, bunlardan biri də “cinsi tərbiyə” adlanır. Əgər biz dərskənər şəraitdə cinsi tərbiyə haqqında söhbət aparırıqsa, onda hansısa cinsi tərbiyəvi bilikləri öyrətmək istəyirik.

Cinsi tərbiyənin başlıca məqsədi məktəblərdə oğlanlar və qızlar arasında münasibətlərin düzgün qurulmasından və istiqamətlənməsindən, şəxsiyyətin inkişafında cinsi əlamətlərin nəzərə alınmasından ibarətdir. Oğlan-qız münasibətləri təkcə simpatiya və antipatiya münasibətləri olmayıb, həm də əxlaqi mənəvi münasibətlərdir. Bu münasibətlər tərbiyəvi təsirlərin nəticəsində düzgün istiqamətlənir və formalaşır. Cinsi tərbiyə ilə əlaqədar olaraq oğlanlar və qızlar arasında qarşılıqlı hörmət və anlaşmanın tərbiyə edilməsi, cinsin təbiətinə əsasən onlara gələcəkdə gözəl ailə başçıları kimi olmaları üçün tövsiyə və məsləhətlərin verilməsi məktəbin əsas vəzifələrindən biridir.

İbtidai siniflərdə oxuyan şagirdlər cinsi fərqləri bir o qədər dərk etmir, heç buna fikir də vermirlər. Amma yuxarı siniflərdə artıq bu fərqlərə münasibətlər duyulur. IV-V siniflərdə oğlan və qızlar bir-birindən uzaqlaşır, VI-VII siniflərdə isə onlar çalışır ki, bir-birinin xoşuna gəlsinlər və ilk sevgi hissləri də yaranmağa başlayır. Lakin bunlar müvəqqəti olur.

VII-X siniflərdə isə onlarda seçici münasibət yaranır, bir-birilərinin hərəkətlərinə fikir verir və nəzərdə saxlayırlar. Cinsi tərbiyə məsələsində məktəbin öz payı vardır. Orta təhsil müddətində oğlan və qızlar bir yerdə təlim-tərbiyə alır, müxtəlif tədbirlər hazırlayıb həyata keçirirlər.

Münasibətlərin düzgün formalaşması pedaqoji kollektivin səylərindən çox asılıdır. Oğlanlar dərk etməlidirlər ki, qadın təbiəti çox incə və zərif olur. Ona görə də onlar qızlarla rəftar edərkən bunları nəzərə almalıdırlar. Qızlar həmişə oğlanlardan özlərinə qarşı nəvaziş, qayğı və diqqət gözləyirlər. Qızların gözündə oğlanlar həmişə qorxmaz, igid, çətinliklərə çox asanlıqla sinə gərən bir məxluq kimi canlanır. Oğlan və qızları bir-birinə bağlayan, onların arasındakı yoldaşlıq və dostluq münasibətlərinin olmasıdır. Təlim tapşırıqlarının birgə yerinə yetirilməsi, ekskursiyaların təşkil edilməsi və s. bunlar münasibətlərinin formalaşmasına böyük təsir göstərir, kollektivin daha da mehribanlaşmasına səbəb olur. Cinsi tərbiyə prosesində müəllim öz şagirdinə xüsusi diqqət yetirməli, onun qəlbinə yol tapmalı və ehtiyac duyulan məsləhətləri verməli, düzgün istiqamət göstərməlidir. Məktəbdə müəllimin şagirdlər arasında cinsi tərbiyədə yaranmış mənfi münasibətləri aradan qaldırmaq üçün məsələni şagird kollektivinin müzakirəsinə verməsi, şagird hissiyatına toxunması heç də münasibətlərin düzəlməsinə gətirib çıxarmır və daha da pisləşdirir. Müəllim

münasibət düzəlsin deyə, hər kəslə fərdi söhbət aparmalı və çıxış yolunu göstərməlidir.

Cinsi tərbiyə məsələlərinin formalaşmasında ailədə ata və ana arasındakı münasibətlər də böyük təsir göstərir və bu təsir uzun müddət özünü göstərir. Ailədə ata öz həyat yoldaşına elə münasibət göstərir, ana öz həyat yoldaşının qayğısına necə qalırsa, onun qızı da elə olur. Ona görə də ata və ana dərk etməlidirlər ki, onların evdə ailə münasibətlərində kiçik bir səhvi övladlarına təsir etməyə bilməz.

Müasir dövrdə cinsi tərbiyə məsələlərini inkişaf nöqteyi nəzərdən azərbaycançılıq ideyası ilə əlaqələndirmək xeyli aktual məna kəsb edir.

Cinsi tərbiyə milli mənəvi dəyərlər nəzərə alınmaqla Azərbaycan mühiti üçün xüsusi nəzərə alınmışdır. Azərbaycançılıq ideyasını irəli sürmüş eks-prezident Heydər Əliyevin təklifi, istəyi bütün Azərbaycan xalqının həmin ideya ətrafında birləşməsindən ibarətdir. Eksprezident bu barədə fikrini belə ifadə etmişdir: “Biz hamımız, hansı bölgədən olmağımızdan asılı olmayaraq, azərbaycanlı kimi on illərlə, yüz illərlə belə böyümüşük. Heç vaxt deməmişik ki, bunun kökü nədir, onun kökü nədir. Azərbaycanda yaşayan insanların hamısı – mən xristianları demirəm - həmişə özünü azərbaycanlı hesab edirlər.

Onlar həqiqətən azərbaycanlılardır və hamımızın birlikdə ən əsas məqsədimiz azərbaycançılığı möhkəmləndirmək, qorumaq və bütün Azərbaycan xalqını, Azərbaycan əhalisini bunun ətrafında birləşdirməkdir.”